

AINEVALDKOND: KEEL JA KIRJANDUS

VALDKONNAPÄDEVUS

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärk põhikoolis on kujundada õpilastes eakohane keele- ja kirjanduspädevus, mis tähendab suutlikkust tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku, riikliku ja iseenda identiteedi alust, mõista erinevaid kirjandustekste ning nende tähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Keele- ja kirjanduspädevus hõlmab teadmisi ja oskusi, kujundamaks keele- ja kultuuriteadlikku inimest, kes käitub nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses verbaalsele ja sotsiaalsele kontekstile vastavalt.

Keele- ja kirjandusõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks omandab õpilane järgmised valdkonnapädevused:

- 1) austab keelt kui kultuuri kandjat ja vahendajat, hindab seda kui avaliku suhtluse vahendit, väärtustab eesti rahvuskirjandust ja rahvapärimust ning keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- 2) saavutab keeleteadlikkuse, arvestab kultuuris välja kujunenud keelekasutus- ja suhtlustavasid, teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana;
- 3) loeb, esitab ning kirjutab eri tüüpi ja liiki tekste, analüüsib tekstide keelekasutust, ülesehitust ja vormistust, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) leiab, hindab kriitiliselt ning kasutab eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, austab intellektuaalomandit;
- 5) mõistab ilukirjandusteose kunstilisi väärtusi, analüüsib ja tõlgendab eri tüüpi ning eri žanris tekstide ülesehitust, väljendust ja sisu;
- 6) omandab lugemisharjumuse, väärtustab lugemist, kujundab loetu põhjal oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, rikastab mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda keele- ja kultuuriteadmisi.

AINEVALDKONNA ÕPPEAINED KLASSITI, MAHT (nädalas/aastas)

Aine/klass	1.kl	2.kl	3.kl	I KA KOKKU	4.kl	5.kl	6.kl	II KA KOKKU	7.kl	8.kl	9.kl	III KA KOKKU
Eesti keel	7	7	7	21	6	4	3	13	2	2	2	6

Kirjandus						3	2	5	2	2	2	6
eesti keel teise keelena			12					15				15

AINEVALDKONNA KIRJELDUS

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti keel, kirjandus ja eesti keel teise keelena. Eesti keelt õpitakse 1.–9. klassis, kirjandust 5.–9. klassis.

Põhikooli keele- ja kirjandusõpetust ühendab eesmärk tunda õppida, osata ja vallata loomulikku keelt, mis on mõtete ja tunnete vahendaja, kultuurilise, riikliku ja iseenda identiteedi kandja ning rahvuskultuuri vundament. Keeleoskus kõnes ja kirjas on inimese mõtlemis- ja tundevõime kujunemise, intellektuaalse arengu ja sotsialiseerumise alus. Eesti keele valdamine Eestis on hariduslik vajadus, mis on eduka ja jätkusuutliku õppimise eeldus kõikides õppeainetes. **Vene keele valdamise eesmärk vene õppekeele klassis on hoida sidet emakeelse kultuuripärandiga.**

Ainevaldkonna õppeainetes omandab õpilane keele- ja kirjandusteadmisi, arendab lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusoskusi, et kasvada põhikooli lõpuks teadlikuks, aktiivseks ja vastutustundlikuks lugejaks, kirjutajaks ja suhtlejaks. Ainevaldkonna õppeained toetavad õpilase keele- ja kirjanduspädevuse kujunemist, identiteediloomet ning sotsiaalset ja kultuurilist arengut. Õpilane on võimeline eetilisi norme, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, motiveeritult ja teadlikult õppima ja tegutsema.

1.–4. klassis arendatakse eesti / vene keele õppes kõiki keeleõpetuse osaoskusi, esmajoonel suhtlus-, lugemis- ja tekstilooimeoskust ning õigekeelsust eri tekstiliikide, sealhulgas ilukirjandustekstide lugemise, jutustamise ja kirjutamise kaudu. Alates 5. klassist on eesti / vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne ja žanriteadlik käsitlusviis ning kõikide keeleõpetusoskuste mitmekülgne ja tasakaalustatud arendamine.

Eesti keele kui teise keele õpe lähtub Euroopa keeleõppe raamdokumendi ja selle lisade põhimõtetest ning nendes kirjeldatud keeleoskustasemetest. Eesmärk on õpilaste toimetulek eestikeelses ühiskonnas, sh suutlikkus jätkata õpinguid ja siseneda tööturule.

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on tekstikeskne keele- ja kirjandusõpetus, kus tekstikäsitlus hõlmab erinevaid tekste ja tekstitoiminguid. Tekstide kaudu õppides täieneb õpilase tekstikogemus ning kujuneb žanri- ja kontekstitunnetus. Keeleõppe tekstivalikus on eeldatavalt esindatud erinevad autentset ühiskonnas toimimiseks vajalikud tekstitüübid ja -liigid, nii suulised kui ka kirjalikud tekstid, mis peegeldavad suhtlustavasid ja -olukordi. Oskust tekste mõista ja luua arendatakse lõimitud aine- ja tekstiõpetuse kaudu, mis seotakse ortoloogia, grammatika ja leksika õpetamisega.

Kirjandusõppes soodustatakse õpilase kirjandushuvi, arendatakse tema lugejavõimeid, mõtteja tundemaailma, kujundatakse eetilisi tõekspidamisi ja esteetilisi hoiakuid, vaadeldakse sõnakunsti poeetikat ja kujundikeele olemust ning edendatakse väljendusoskust nii kõnes kui ka kirjas. Kirjandustekstide lugemise ja uurimise eesmärk on avardada õpilase kultuurikogemust, rikastada tema keeletunnetust, pakkuda inspiratsiooni ning toetada isiksuslikku arengut. Keele- ja kirjandusõpetusse lõimitakse audiovisuaalseid väljendusviise (pilt, film, video jm).

RAKVERE PÕHIKOOLI ÕPILANE ON ENNASTJUHTIV, KOOSTÖINE, AKTIIVNE, LOOV NING OSKAB ÕPPIDA JA ON SELGE ENESEVÄLJENDUSEGA

<p>ÜLDPÄDEVUSTE ARENGU TOETAMINE (lugeda ja kirjutada väikseks ja lihtsaks!)</p>	<p>LÕIMING TEISTE ÕPPEAINETEGA</p>	<p>LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLUS</p>
<p>Keele ja kirjanduse valdkonna ained lõimuvad valdkonnaüleselt kõikide õppeainetega ja toetavad pädevuste saavutamist teistes ainevaldkondades. Keeleoskus loob eeldused kõigi õppeainete edukaks omandamiseks ja toimetulekuks nii isiklikus kui ka avalikus elus. Kõikide valdkondade õppeained arendavad omakorda keelekasutuse põhipädevusi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnavara tundmist ja rakendamist, • tekstimõistmist ja -loomet, • pädevust suuliselt ja kirjalikult suhelda. 	<p>Valdkonnaülene lõiming tähendab, et kõikides õppeainetes tuleb ainekirjaoskuse saavutamiseks tegeleda tekstitoimingutega, st eri liiki tekstidega, ning tähelepanu juhtida ortograafia- ja grammatikareeglite normipärasele rakendamisele. Õpilaste funktsionaalne ja kriitiline kirjaoskus kujuneb välja mitte üksnes eesti / vene keele, vaid kõigi õppeainete õppimise tulemusel, mis eeldab pidevat koostööd aineõpetajate vahel. Keele- ja kirjandusõpetuse eriosa on tõsta õpilaste keeleteadlikkust, st anda teadmisi keele kohta, mis tagab tõhusa suhtluspädevuse, arusaamise keele varieerumisest žanriti ning grammatikast kui tähendusloome vahendist.</p> <p>Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse ja arendatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi ja läbivaid teemasid. Seejuures on väga oluline aineõpetajate süsteemne ja järjepidev koostöö kogu õpilase õppeaja vältel, kuid oluline roll on ka teistel tugivõrgustikel, sh kodusel toetusel ja lapsevanema vastutusel. Üldpädevusteni jõutakse eri allikatest teavet hankides ja seda kriitiliselt hinnates, eri liiki tekste lugedes, nende üle arutledes ja väideldes, erilaadseid tekste funktsionaalselt koostades ja kirjutades. Üldpädevuste kujundamisel kasutatakse erinevaid koostöövorme, õppemeetodeid ja</p>	<p>Läbivad teemad toetavad õpilase suutlikkust oma teadmisi ja oskusi erinevates olukordades rakendada, väärtusnorme, -hoiakuid ja -hinnanguid kujundada ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust. Läbivad teemad kui ühiskonnas tähtsustatud aineteülesed valdkonnad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade vahelise lõimingu vahendiks, neid on oluline arvestada emakeele ja kirjanduse õppesisu ja õpitulemuste kavandamisel, kooli õppekava koostamisel ja koolikeskkonna kujundamisel. Läbivate teemade käsitlemist toetavad projekt- ja probleemõpe, uurimis- ja loovtegevused, lugemis-, kirjutamis- ja suhtlusülesanded ning mitmekülgne info- ja digikirjaoskus.</p>

	<p>-keskkondi, sh digivahendeid ja -võtteid, veebi- ja e-õppekeskkondi, analüüsitakse ja lahendatakse elulisi probleemolukordi ja väärtuskonflikte, arvestatakse õpilaste isikupära ja andelaadi. Üldpädevuste saavutamist toetab valdkonnaüleselt õppeainete eesmärgipärane lõimimine teistesse valdkondadesse kuuluvate õppeainetega ning läbivate teemade õpilase jaoks tähenduslik käsitlemine</p>	
--	--	--

AINEVALDKONDLIKUD HINDAMISE ERISUSED

ÕPPEKESKKONNA ERISUSED

Kool koostöös aineõpetajatega korraldab keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpet:

- 1) viisil, kus luuakse üksteist austav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu;
- 2) ruumis, kus saab kasutada digitehnoloogiat, -keskkondi ja -materjale, et arendada info-, meedia- ja digikirjaoskust;
- 3) ruumis, kus on võimalik liikumist eeldavateks tegevusteks inventari ümber paigutada (nt rühmatööd, õppemängud, draamaõppe ülesanded);
- 4) eesti keel teise keelena õppetunnis rühmades, mille soovitatav suurus on kuni 15 õpilast;
- 5) väljaspool kooliruume, et rakendada õppimist toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (nt projekt-, õues- ja reisiõpe) ja -tegevusi (nt õppekäik teatrisse, muuseumisse, raamatukokku, 6 kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, osavõtt olümpiaadidest ja konkurssidest, valdkondlikud teemapäevad ja -nädalad).

Pädevuste peamiste komponentide – teadmiste, oskuste ja hoiakute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob sobiva õppekeskkonna ja toetab väärtuskasvatust, ning koolil, kus normide, väärtuste, rituaalide, sümbolite ja lugude kaudu edendatakse omanäolist koolikultuuri.

KINNITATUD

Rakvere Põhikooli direktori

31.08.24 KK nr ...

KEEL JA KIRJANDUS VALDKONNA AINEKAVAD

AINEVALDKOND: KEEL JA KIRJANDUS
Ainekava EESTI KEEL

KOOSTAJA(D): Karin Keskla, Janne Türkel, Piret Vares, Keiti Elken, Maarja Kalaus, Riina Tobreluts

KOOLIASTE: I

KOOLIASTME SAAVUTATAVAD TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab eesti keelt;
- 3) omandab eesti keele lugemistehnika;
- 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades;
- 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.

ÕPPEAINE HINDAMISE ERISUSED (Siia konkreetse õppeaine hindamise erisused. Vajadusel klassiti. Näiteks, kas on numbriline hindamine või kombineeritud või muu; kas muutub numbriliseks mingi aeg; kas on kasutusel hindamismudelid; millal ja kuidas informeeritakse hindamisest; millised on hindamise viisid (tunnikontrollid, õpimapp jne) jm.

KLASS: I

TUNDIDE ARV: 245

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUND IDE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
Suuline keelekasutus			
KUULAMINE <ul style="list-style-type: none"> ● Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. ● Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. ● Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine. ● Kuuldu ja nähtu kommenteerimine 	40	<ul style="list-style-type: none"> ● eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; ● toimib õpetaja ja kaaslase suulise juhendi järgi; ● kuulab õpetaja ja kaaslase esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu; 	Loodusõpetuse tundides õpitu jutustamine, mõistete selgitamine. Matemaatikas ülesannete vastuste sõnastamine, uute mõistete selgitamine, suuline võrdlemine.
KÕNELEMINE <ul style="list-style-type: none"> ● Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. ● Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. ● Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. ● Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. 	45	<ul style="list-style-type: none"> ● teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; ● väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; ● jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust; ● koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu, ● esitab luuletust peast; 	Rollimängud Foorumteater

<ul style="list-style-type: none"> ● Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. ● Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. ● Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitamine. ● Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. ● Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. ● Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades: jutustamine eri rollides. ● Pantomiiim-mõistatused tuttavate juttude kohta. ● Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine 			
<p>LUGEMINE</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. ● Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. ● Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. ● Silpidest sõnade moodustamine. 	80	<ul style="list-style-type: none"> ● tunneb häälik-tähelist vastavust, ● mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; ● mõtleb jutule alguse või lõpu; ● vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; 	<p>Raamatukogutund Klassiväline lugemine Lugemispesad Esinemine koolis</p>

● Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).● Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.● Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.● Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.● Sõna, lause, teksti sisu mõistmine.● Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.● Loole lõpu mõtlemine.● Tegelaste iseloomustamine.● Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.● Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.● Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine.● Riimuvate sõnade leidmine			

<p>õpetaja abiga.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus. • Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend. 			
<p>KIRJUTAMINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjatehnika • Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsiga, joonistähtede kirjutamine. • Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). • Väikeste kirjatähtede õppimine. • Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). • Tähtede seostamine. • Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. • Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. • Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust. • Kirjalik tekstiloome • Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi). • Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). 	80	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab õigeid kirjutamisvõtteid • teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse; • täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga; • kirjutab tahvlilt ära; • koostab näidise järgi kutse; • eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset; • kirjutab omasõnade algusesse k, p, t; • teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; • kirjutab õigesti oma nime. • teab, et lause lõpeb punktiga; • kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid; 	<p>Ilusa käekirja tund emakeelepäeval Vihikute vormistamine kõigis õppeainetes.</p> <p>Matemaatikas numbrite kirjutamine, õigekiri ja kirjatehnika ülesannete vormistamisel.</p> <p>Oma nime töödele kirjutamine.</p> <p>Õpilaspäeviku täimine.</p> <p>Loodusõpetuses töövihiku täitmine.</p>

- Jutule lõpu kirjutamine.
- Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi).
- Lünkumberjutustuse kirjutamine.

ÕIGEKEELSUS

- Häälik, sõna, lause, tekst.
- Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus.
- Häälikute märkimine kirjas.
- Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.
- Täis- ja kaashäälikud.
- Täishäälikuühendi vaatlus.
- Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine.
- Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses.
- i ja j ning h sõna alguses seoses tähtede õppimisega.
- Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.
- Liitsõna vaatlus (moodustamine).
- Sõnade lõpu õigekiri – d ja -vad (mitmus) ning -b (tegasõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.
- Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega.
- Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine).
- Koma lauses (teksti vaatlus).

<ul style="list-style-type: none"> • Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga. • Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena) 			
---	--	--	--

KLASS: II	TUNDIDE ARV: 245
------------------	-------------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
SUULINE KEELEKASUTUS KUULAMINE <ul style="list-style-type: none"> • Hääliku pikkuste eristamine sõnamängus, liikumise ja liigutuste abil, põhirõhk suluta kaashäälikul. • Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine mängus, praktilise ülesande lahendamisel (välitund, otsimine, mõõtmine). • Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi 	50	<ul style="list-style-type: none"> • eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi; 2) kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; • koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil; • kasutab kõnes terviklauseid; • teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; • väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; 	

<p>koostamine õpetaja juhendamisel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). 			
<p>KÕNELEMINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Häälde- ja intonatsiooniharjutused sõnamängulistes harjutustes, kiirkõne, kajamäng. • Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus: muinasjuttude esitamine, igapäevaolukordade lavastamine. • Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses: rongi, loomade häälte jm imiteerimine. • Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. • Nii enese kui ka teiste soorituste tunnustav kommenteerimine. • Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. • Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise 	<p>60</p>	<ul style="list-style-type: none"> • annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; • koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu; • vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; • esitab luuletust peast. 	

<p>väljendamine, nõustumine ja mittedõustumine, ühiste seisukohtade otsimine. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. • Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. • Mõtete väljendamine terviklausetena. • Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. • Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine 			
<p>LUGEMINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. • Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. • Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete 	50	<p>1) loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;</p> <p>2) mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;</p> <p>3) vastab teemakohastele (ka lihtsamatele) tekstis mitte otsese infoga seotud küsimustele;</p> <p>4) leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;</p>	

<p>esitus.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes. ● Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. ● Õpiku sõnastiku kasutamine. ● Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades. ● Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. ● Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. ● Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. ● Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. ● Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). ● Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. 		<p>5) tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna; 6) kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi; 7) on lugenud jõukohaseid lasteraamatuid, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi;</p>	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. • Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga. • Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna • Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend. • Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. • Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga. 			
<p>KIRJUTAMINE KIRJATEHNIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. • Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. • Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine. • Kirjalik tekstiloomine, kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. • Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine 	85	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; • kirjutab tahvlilt või õpikust ära; • täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga; • koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; • kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; 6) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; • kirjutab õigesti sulghääliku 	

<p>küsimuste ja tugisõnade toel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. • Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. • Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine. • Õigekeelsus, varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. • Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted. 		<p>omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;</p> <ul style="list-style-type: none"> • märgib kirjas õigesti täishäälikuid; • teab peast võõrtähtedega tähestikku; • alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; • kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; • kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kellela? milleta?); • kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena). 	
--	--	---	--

KLASS: III	TUNDIDE ARV: 245
-------------------	-------------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
<p>SUULINE KEELEKASUTUS KUULAMINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hääliku pikkuste eristamine, 	80	<ul style="list-style-type: none"> • osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; • kuulab eesmärgistatult, väljendab 	

põhirõhk sulghääliku pikkusel.

- Lühema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine.
- Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
- Ettelugemise kuulamine.
- Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
- Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.
- Fakti ja fantaasia eristamine.
- Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.
- Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine.
- Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.

KÕNELEMINE

- Hääldus- ja intonatsiooniharjutused.
- Selge häälduse jälgimine teksti esitades.
- Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni)

oma mõtteid;

- kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;
- avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskaemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;
- leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- esitab luuletust peast;
- jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;

<p>esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.</p> <ul style="list-style-type: none">● Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.● Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.● Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.● Sõnavara arendamine: sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähdendusega sõna leidmine.● Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.● Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittedõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.● Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).● Küsimuste moodustamine ja			
---	--	--	--

<p>esitamine ning neile vastamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. • Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. • Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks. • Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine. • Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel. 			
<p>LUGEMINE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. • Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus). • Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). • Ladus ja automatiseerunud lugemine. 	85	<ul style="list-style-type: none"> • omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse; • loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust; • loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; • loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga; • töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel; • vastab suulistele ja lühikestele 	

<ul style="list-style-type: none"> ● Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. ● Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust. ● Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. ● Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses. ● Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. ● Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. ● Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. ● Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. ● Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine. 		<p>kirjalikele küsimustele loetu kohta;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu; ● tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; ● valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi; ● teab nimetada mõnda lastekirjanikk; ● rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet. 	
--	--	---	--

<ul style="list-style-type: none">● Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine.● Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine.● Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.● Loole alguse ja lõpu mõtlemine.● Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.● Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.● Riimuvate sõnade leidmine.● Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.● Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.● Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.● Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri.● Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt,			
--	--	--	--

mõistus, vanasõna.			
<p>KIRJUTAMINE KIRJATEHNIKA</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. ● Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine). ● Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. ● Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. ● Oma kirjavea parandamine. ● Etteütlemise järgi kirjutamine. ● Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. ● Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik. <p>ÕIGEKIRI</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tähestiku järjekord. ● Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. ● Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t 	80	<ul style="list-style-type: none"> ● sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseega; ● tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; ● sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel; ● kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; ● kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt; ● vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid; ● kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile või arvutis, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt; ● valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; ● märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab 	

<p>s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses. ● Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. ● Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. ● Liitsõna. ● Nimi-, omadus- ja tegusõna. ● Ainsus ja mitmus. ● Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. ● Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. ● Olevik ja minevik. ● Pöördelõppude õigekirjutus. ● Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). ● Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. ● Lause lõpumärgid. ● Koma kasutamine loetelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. ● Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud 		<p>õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses; ● kirjutab suure algustähega lause alguse, inimeste- ja loomade nimed ning õpitud kohanimed; ● piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi; ● kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna); ● koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskaemi või kava toel. 	
---	--	---	--

keelendite ulatuses (30–40 sõna).

- Oma kirjavea iseseisev leidmine.
- Sõnavara: lähedase ja vastandtäheendusega sõna.
- Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.

TEKSTILOOME

- Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.
- Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.
- Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
- Loovtöö kirjutamine (vaba jutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu).
- Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.
- Sündmusest ja loomast kirjutamine.
- Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
- Kirja kirjutamine.
- Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

AINEVALDKOND: KEEL JA KIRJANDUS**Ainekava EESTI KEEL****KOOSTAJA(D): Piret Strömberg , Eve Kruusmaa****KOOLIASTE: II****KOOLIASTME SAAVUTATAVAD TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD**

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) mõistab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 4) teeb õpitu piires keeleteadlikke valikuid, kasutab korrektset kirjakeelt ja sobivat sõnavara;
- 5) loeb tekste lususalt ja eesmärgistatult eri keskkondades ja allikatest;
- 6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
- 10) väärtustab lugemist, leiab endale sobivat lugemisvara.

ÕPPEAINE HINDAMISE ERISUSED (Siia konkreetse õppeaine hindamise erisused. Vajadusel klassiti. Näiteks, kas on numbriline hindamine või kombineeritud või muu; kas muutub numbriliseks mingi aeg; kas on kasutusel hindamismudelid; millal ja kuidas informeeritakse hindamisest; millised on hindamise viisid (tunnikontrollid, õpimapp jne) jm.

KLASS: IV**TUNDIDE ARV:****ÕPPESISU (teemad,****TUNDIDE****ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku****ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste**

põhimõisted)	ARV	kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine. Kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel. Tekstide kriitiline kuulamine (fakti ja fantaasia eristamine jms). Lavastuse, kuuldud proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja arvamus. Sõnavara avardamine ja täpsustamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus, tutvustus. Erinevate käitumisviiside ja</p>	210 tundi	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus 1) Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi; 2) annab lühidalt edasi kuuldu sisu; 3) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes; 4) esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; 5) väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt; 6) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi; 7) kasutab sõnastikke ja teatmeteoseid; 8) esitab peast luuletuse või rolliteksti;</p>	

<p>koostöövormide võrdlemine. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Lisateabe otsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine ning mõtete sobiv sõnastamine (sõnavalik, parasiitkeelendite vältimine, mõtte lõpuleviimine). Dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Pantomim. Rollimäng. Erinevate strateegiate kasutamine kõneülesannetes (nt võrdlemine, kirjeldamine). Eritüübiliste küsimuste moodustamine (nt intervjuu tegemiseks). Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel</p>			
<p>Teksti vastuvõtt Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine; lugemist hõlbustavad võtted. Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine. Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm). Tekstide</p>		<p>Teksti vastuvõtt 1) loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; 2) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; 3) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi; 4) leiab teksti peamõtte; 5) kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi; 6) leiab tekstist vajalikku infot; 7) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi,</p>	

<p>võrdlemine etteantud ülesande piires. Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Kujundlik keelekasutus (piltlik väljend). Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased. Sündmuste järjekord. Arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Küsimustele vastamine tekstinäidetega või oma sõnadega. Töö tekstiga: tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, märkmete tegemine loetu põhjal, märksõnaskaemi, küsimuste koostamine. Loetava kohta kava, skeemi/kaardi koostamine. Rollimäng. Dramatiseering. Luuletuse sisu eripära määramine (loodus, nali jne); riimide leidmine ja loomine, riimuvate sõnade toel värsside loomine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud</p>		<p>muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kõnekäänu, kirja; 8) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut); 9) tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust;</p>	
--	--	--	--

<p>esitamine (meeleolu, laad). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, vajaliku info leidmine. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt, ka kataloogi või e-otsingut kasutades. Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, näidend, vanasõna, kõnekäänd, kiri Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.</p>			
---	--	--	--

<p>Tekstiloomes ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, kokkuvõtlik, loov, valikuline kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Esemel, olendi, inimese kirjeldamine. Iseloomulike tunnuste esitamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Jutustus pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu, kirjeldus, seletus, veenmiskiri, tarbetekstid (juhend, nimekiri, retsept, e-kiri, teade), ajakirjandustekstid (uudis, intervjuu, pildi allkiri, kuulutus, reklaam, arvamislugu). Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, tsentriline kaart, sündmuste kaart, muusika, pilt, rollimäng jne), teksti eri</p>		<p>Tekstiloomes</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest; 2) jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; 3) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest; 4) kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; 5) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel; 6) teeb oma tekstiga tööd 	
---	--	---	--

versioonide kirjutamine, viimistlemine, toimetamine, avaldamine, tagasiside saamine.			
--	--	--	--

KLASS: V	TUNDIDE ARV:
-----------------	---------------------

ÕPPESISU (TEEMAD, PÕHIMÕISTED)	TUNDIDE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (löimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
Suuline ja kirjalik suhtlus Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus	140 tundi	Suuline ja kirjalik suhtlus 1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida; 2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; 3) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust	

<p>etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.</p>			
<p>Teksti vastuvõtt Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. Skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine</p>		<p>Teksti vastuvõtt 1) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; 2) esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte; 3) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.</p>	
<p>Tekstiloomes Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine</p>		<p>Tekstiloomes 1) jutustab, kirjeldab, arutleb suuliselt ja kirjalikult; 2) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; 3) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju; 4) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; 5) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.</p>	

<p>kirjeldatavasse ning selle väljendamine.</p> <p>Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.</p>			
<p>Keeleteadlikkus Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled.</p> <p>Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Häälikuõpetus ja õigekiri Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Võõrtähed ja -häälikud. Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed g, b, d s-tähe kõrval. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).</p> <p>Sõnavaraõpetus</p> <p>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist). Vormiõpetus</p> <p>Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.</p> <p>Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava</p>		<p>Keeleteadlikkus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid; 2) kirjelda eesti keele häälikusüsteemi; 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; 4) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid; 5) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes. 	<p>Lõiming infotehnoloogiaga</p>

<p>kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.</p> <p>Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus. Lauseõpetus Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Muud õigekirja teemad</p> <p>Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed</p>			
---	--	--	--

KLASS: VI	TUNDIDE ARV:
------------------	---------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV 105 tundi	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
---------------------------------------	---	--	--

<p>Suuline ja kirjalik suhtlus Suuline arvamusalaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitus ja tutvustus. Väite põhjendamine. Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.</p>		<p>Suuline ja kirjalik suhtlus 1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida; 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust, sõnastab järelduse; 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; 4) põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslase põhjendatud seisukohti; 5) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.</p>	<p>Lõiming infotehnoloogiaga(e-kirja õige vormistamine)</p>
---	--	---	---

<p>Tekstiloome</p> <p>Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine. Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Lisateabe otsimine. Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted. Visuaalsed ja tekstilised infoallikad ning nende usaldusväärsus. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus. Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega. Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kiri, ümbriku vormistamine.</p>		<p>Tekstiloome</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet; 2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe; 3) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult; 4) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande; 5) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; 6) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju; 7) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis; 8) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid. 	<p>Lõiming infotehnologiaga</p>
---	--	--	---------------------------------

<p>Keeleteadlikkus Kirjakeel, argikeel ja murdekeel Häälikuõpetus ja õigekiri g, b, d s-i kõrval. Tähe h õigekiri. Tähtede i ja j õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad). Liidete -gi ja -ki õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede f ja š õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist). Sõnavaraõpetus Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine. Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja</p>		<p>Keeleteadlikkus 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; 2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid; 3) oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks; 4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates.</p>	<p>Lõiming muusikaõpetusega(rahvalaul)</p>

vastupidi. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik.

Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. lik- ja ne-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.

Omadussõnade võrdlusastmed.

Võrdlusastmete kasutamine.

Omadussõnade tuletusliited.

Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (ne- ja line-liitelised omadussõnad).

Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.

Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine. Arvsõnade kasutamine tekstis. Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.

Lauseõpetus Liitlause. Lihtlausete sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine. Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi. Üte ja selle

kirjavahemärgid. Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: ajaloosündmused; ametinimetused ja üldnimetused; perioodikaväljaanded; teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri. Lühendite lugemine.			

AINEVALDKOND: KEEL JA KIRJANDUS
Ainekava EESTI KEEL

KOOSTAJA(D):

KOOLIASTE: III

KOOLIASTME SAAVUTATAVAD TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

Õpilane:

- 1) väärtustab oma rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit.
- 3) on keeleteadlik, väljendab end eesmärgipäraselt, selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrekselt suuliselt ning kirjalikult; 4) loeb tekste vilunult, eesmärgistatult ja kriitiliselt eri keskkondades ja allikatest; 5) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrekselt eri liiki tekste eri keskkondades ja allikate toel; 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga; 7) mõistab eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust, sisu, keelelist eripära ning funktsiooni; 8) kujundab lugemise kaudu väärtushoiakuid ja tõekspidamisi; 9) väljendab end sobivat ja rikkalikku sõnavara kasutades; 10) omandab lugemisharjumuse ja väärtustab lugemist.

ÕPPEAINE HINDAMISE ERISUSED (Siia konkreetse õppeaine hindamise erisused. Vajadusel klassiti. Näiteks, kas on numbriline hindamine või kombineeritud või muu; kas muutub numbriliseks mingi aeg; kas on kasutusel hindamismudelid; millal ja kuidas informeeritakse hindamisest; millised on hindamise viisid (tunnikontrollid, õpimapp jne) jm.

KLASS: VII

TUNDIDE ARV:

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV 70 TUNDI	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
--------------------------------	------------------------------	---	---

<p>Suuline ja kirjalik suhtlus Suulise ja kirjaliku erijooned. Kirjakeel vs. argikeel. Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine. Telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Väitlus, väitluse reeglid. Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine. Veebisuhtlus. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.</p>		<p>Suuline ja kirjalik suhtlus 1) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest; 2) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid; 3) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;; 4) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi; 5) võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku; 6) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.</p>	<p>Lõiming infotehnoloogiaga</p>
<p>Teksti vastuvõtt Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Meediatekstide põhiliigid ja tunnused: uudislugu, arvamislugu,</p>		<p>Teksti vastuvõtt 1) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli; 2) loeb ja kuulab sihipäraselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; 3) võrdleb tekste omavahel, selgitab arusaamatuks jäänud, esitab küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust,</p>	<p>Lõiming kunstiõpetusega(pildi joonistamine, mina-luuletuse kirjutamine, pildi ja raami illustreerimine)</p>

<p>intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudise ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine. Fakti ja arvamuse eristamine. Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Põhilised meediakanalid. Televisioon ning raadio: avalik-õiguslikud ja erakanalid. Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.</p>		<p>vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega; 4) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerimisel.</p>	
<p>Tekstiloomine Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik. Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. Uudise pealkirjastamine. Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine. arvutitötluse põhimõtte Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitötluse põhimõtted.</p>		<p>Tekstiloomine Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik. 1) põhjendab ja avaldab viisakalt ning asjakohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; 2) oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades; 3) kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara; 4) kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevelikuid.</p>	<p>Referaadi koostamine, lõiming infotehnoloogiaga.</p>
<p>Keeleteadlikkus Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud. Oskussõnavara. Häälikuõpetus ja õigekiri Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi</p>		<p>Keeleteadlikkus 1) eristab kirjakeelt kõnekeelest; 2) teab eesti keele murdeid; 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhiregleid;</p>	

<p>põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.</p> <p>Silbitamine, pikk ja lühike silp.</p> <p>Õigehääldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.</p> <p>Sõnavaraõpetus Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid, homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.</p> <p>Vormiõpetus ja õigekiri</p> <p>Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad) ning muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad).</p> <p>Sõnaliikide funktsioon lauses.</p> <p>Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.</p> <p>Tegusõna vormide kasutamine lauses. Tegusõna käandelised vormid.</p> <p>Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.</p> <p>Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul.</p> <p>Liit-, ühend- ja väljendteigusõna.</p> <p>Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine. Käandsõnad.</p> <p>Käänetevahelised seosed.</p> <p>Veaohtlikud käandevormid.</p>		<p>4) oskab õigekirjajuhiseid leida internetiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;</p> <p>5) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme;</p> <p>6) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates;</p> <p>7) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni;</p> <p>8) kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust.</p>	
---	--	--	--

Käändsõna astmevaheldus: veaohalikud käändsõnad ja sõnavormid. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed: veaohalikud sõnad Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade eristamine.			

KLASS: VIII	TUNDIDE ARV:
--------------------	---------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
	70 TUNDI		

Suuline ja kirjalik suhtlus Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine,		Suuline ja kirjalik suhtlus 1) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid; 2) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi,	Lõiming inimeseõpetusega(viisakas käitumine, suhtlusolukorrad, suulise suhtlemise tavad)
--	--	--	---

<p>tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslaste õeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid. Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud</p>		<p>teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi; 4) võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku; 5) algatab ja arendab nii suhtlust kui ka teemasid; 6) arutleb eakohastel teemadel ja lahendab probleemülesandeid; 7) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.</p>	<p>Lõiming infotehnoloogiaga(veebisuhtlus)</p>
<p>Teksti vastuvõtt Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Teabetekstide (õpikutekst, populaarteaduslik tekst) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Uurimuse eesmärk ning ülesehitus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe ja probleemide leidmine ning kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Avalik ja varjatud mõjutamine. Meediaetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõte ning selle piirangud.</p>		<p>Teksti vastuvõtt 1) tunneb olulisi tekstiliike, nende põhijooni ja kasutamise võimalusi; 2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; 3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist; 4) märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.</p>	<p>Lõiming kunstiõpetusega(reklaami joonistamine)</p>
<p>Tekstiloome</p>		<p>Tekstiloome</p>	

<p>Teabe leidmine, reprodutseerimine ning seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Alustekstide (meedia- ja teabetekstid) põhjal kirjutamine: refereerimine, arutlemine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused. Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõtte. Kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava ja arutleva kirjandi kirjutamine.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis; 2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe; 3) oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit; 4) oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne 	<p>Lõiming infotehnoloogiaga(e-eksamiks kirjandi kirjutamise harjutamine)</p>
<p>Keeleteadlikkus Eesti kirjakeele kujunemine. Algustäheõigekiri Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad. Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ning täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ning</p>		<p>Keeleteadlikkus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) teab eesti keele lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid; 2) teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest; 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; 4) oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit; 5) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates; 	<p>Lõiming ajaloo(rahvuslik liikumine, kroonikad)</p>

<p>kasutamine lauses. Liht- ja liitlause. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.</p>		<p>6) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust.</p>	
---	--	--	--

KLASS: IX	TUNDIDE ARV:
------------------	---------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
	70 TUNDI		

<p>Suuline ja kirjalik suhtlus Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Aktuaalse</p>		<p>Suuline ja kirjalik suhtlus 1) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevalikuid; 2) oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse; 3) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;</p>	<p>Lõiming infotehnoloogiaga(veebipõhised suhtluskanalid)</p>
--	--	---	---

<p>meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Väitlus, väitluse reeglid.</p>		<p>4) oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta; 5) oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada; 6) oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides; 7) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.</p>	
<p>Teksti vastuvõtt Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ning süstematiseerimine. Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted. Kriitiline lugemine.</p>		<p>Teksti vastuvõtt 1) tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi; 2) hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa; 3) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste; 4) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist; 5) suudab kasutatud keelevahendite kohta järeldusi teha ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina; 6) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli; 7) oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada; 8) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste</p>	

		loomisel ning tekstile reageerides	
<p>Tekstiloome</p> <p>Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, põhjendus, järeldus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa tervikuks sidumine. Suhtluseesmärkide kaudu sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel. Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus. Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.</p>		<p>Tekstiloome</p> <p>1) oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamussavaldus, elulugu, avaldus, seletuskiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;</p> <p>2) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;</p> <p>3) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale</p>	
<p>Keeleteadlikkus</p> <p>Keeleuuendus. Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud. Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled. Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega. Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmiseviisi,</p>		<p>Keeleteadlikkus</p> <p>1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära, suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;</p> <p>2) suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner;</p> <p>3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikest ning sõnaja</p>	

<p>tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks. Häälikuõpetus ja õigekiri Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede poolitamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine. Sõnavaraõpetus Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving. Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited. Vormiõpetus ja õigekiri Muutumata sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid. Muud õigekirjateemad Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid. Kohad ja ehitised. Asutused, ettevõtted ja organisatsioonid, riigid ja osariigid. Perioodikaväljaanded. Teosed, dokumendid ja sarjad. Ajaloosündmused. Üritused. Kaubad. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.</p>		<p>käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit; 4) tuleb eesti kirjakeelega toime tava suhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides; 5) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid; 6) kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära; 7) teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest; 8) teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid</p>	
--	--	---	--

AINEVALDKOND: KEEL JA KIRJANDUS

Ainekava KIRJANDUS

KOOSTAJA(D): ?

KOOLIASTE: II

KOOLIASTME SAAVUTATAVAD TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

- 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet;
- 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara;
- 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi;
- 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.
- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

KLASS: V	TUNDIDE ARV:
-----------------	---------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted)	TUNDI DE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
	105 TUNDI		

<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine</p> <p>Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine</p>		<p>Lugemus, töö tekstidega:</p> <p>1.) loeb laste- ja noorte kirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;</p> <p>2) loeb ladiusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;</p> <p>3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;</p> <p>4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks</p> <p>sobivaid allikaid ja keskkondi;</p>	
---	--	---	--

<p>tunnis ja tunniväliselt.</p> <p>Lugemise mõistmine.</p> <p>Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisoskuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p> <p>Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine. Raamatukogude infosüsteemide e-raamatukogu kasutamine. Autoriõiguse mõistmine.</p> <p>Kultuuri- ja kirjandusteadmised</p> <p>Eesti kirjanike muuseumidega tutvumine ja külastamine. Eesti Lastekirjanduse Keskuse tegevustega tutvumine.</p>	<p>5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;</p> <p>6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärasalt paljutahulist kultuuri;</p> <p>7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;</p> <p>8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;</p> <p>9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;</p> <p>10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;</p> <p>11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;</p> <p>13) järjestab loo sündmused ning põhjendab toimumisaja ja -koha valikut;</p>	
---	---	--

<p>Pärimuskultuur.</p> <p>Kooli- ja kodukandipärimus. Perekondlikud mälestusjutud. Eri põlvkondade mängud. Rahvaluule ja selle lühivormid. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Mõistatuste mõtestamine. Piltmõistatused. Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. Eri liiki muistendid.</p> <p>Kirjandusteose dramatiseering.</p> <p>Lühilavastuse loomine. Dialoogi ja tegelaskuju loomine. Eesti teatritega tutvumine.</p> <p>Kirjandusteose ekraniseering.</p> <p>Kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine. Tutvumine filmi loomise protsessiga. Tutvumine eakohaste filmižanritega.</p> <p>Mõisted: ajalooline jutustus, epiteet, ilukirjandus, kõnekäänd, luule, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, näidend, proosa, pärimus, seiklusjutt, valm, vanasõna, võrdlus.</p>	<p>14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;</p> <p>15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;</p> <p>16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;</p> <p>17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;</p> <p>18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;</p> <p>19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;</p> <p>20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;</p> <p>21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>Lõiming muusikaõpetusega(rahvalaul) Lõiming ajalooaga(eestlase animistlik maailmakäsitlus, 700 aastat orjaaega, vanade eestlaste eluolu)</p>
--	---	---

Teksti analüüs ja tõlgendamine

Teksti mitmetähenduslikkuse mõistmine. Teksti põhjal eri liiki küsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnadega või näidetega tekstist. Teksti põhjal kokkuvõtte tegemine. Teksti kavastamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.

Teose teema ja kesksete mõtete leidmine ning sõnastamine.

Arutlemine mõne teoses käsitletud teema või probleemi üle, järelduste tegemine. Näidete (nt tsitaadid, detailid) leidmine teosest. Koomika leidmine teosest. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.

Tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamise.

Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine. Tegelas vaheline konflikt, selle põhjused ja lahendused. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Sündmuste järjekord, põhjuse ja

Kohustusliku kirjanduse teoste tegelaste iseloomustamine, kirjeldamine sisukontrollides.

<p>tagajärje seosed. Jutustaja kui loo edastaja.</p> <p>Luuleteksti väljendusvahendite ehk poeetika tundmaõppimine.</p> <p>Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Epiteedi, metafoori ja võrdluse tundmine ning kasutamine. Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu sõnastamine. Luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla. Luulekogu lugemine.</p> <p>Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused. Päevikuvormis ilukirjandus. Valmi tunnused.</p> <p>Tekstiloomed</p> <p>Oma kogemuste ja mõtete väljendamine. Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites (muistend, muinasjutt, seiklusjutt, päevik vm). Tegelase ja olustiku kirjeldamine. Luuleteksti loomine. Loovkirjutamine loetu põhjal. Tekstiloomed paaris- ja rühmatööna. Loetu põhjal oma arvamuse sõnastamine ja</p>			<p>Lõiming eesti keelega(ortograafiareeglite kasutamine tekstiloomes)</p> <p>Valmi analüüs ja omaloomingulise valmi kirjutamine.</p> <p>Omaloomingulise muinasjutu kirjutamine</p>
---	--	--	---

<p>põhjendamine.</p> <p>Teksti esitamine ja kuulamine</p> <p>Luuletuse ja lühikese proosateksti esitamine. Rolliteksti esitamine. Esituse eesmärgistamine. Esitamiseks kohase tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Tekstilähedane sündmustest jutustamine. Iseenda või kellegi teisega toimunud sündmusest jutustamine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.</p> <p>Autoreid ja teoseid</p> <p>Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust, mida käsitletakse ühiselt.</p> <p>Tüvitekste: E. Raud, „Kalevipoeg“; E. Bornhöhe, „Tasuja“; J. Kross, „Mardileib“; F. R. Kreutzwald, „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ vm eesti muinasjutu- või muistendikogumikud.</p>			<p>“Berti päevik” OLSSON, JACOBSSON</p> <p>Sisukontrolliks läbi lugeda järgmised teosed: E. Raud “Kalevipoeg”, Fr R. Kreutzwald “Eesti rahva ennemuistsed jutud” või muu kogumik eesti muinasjutte.</p>
--	--	--	---

Luule: O. Arder, Contra, A. Ehin, L. Koidula, Juhan Liiv, V. Luik, K. Merilaas, H. Mänd, E. Niit, P.-E. Rummo, H. Runnel, J. Sang, I. Trull, L. Tungal, J. Vaiksoo, A. Vallik, H. Vilep, Wimberg jt; valik valme; luule lauludes.

Proosa:

Eesti kirjandus: A. Feldmanis, L. Ulman, „Erik Kivisüda“; K. Hinrikus, „Kui emad olid väikesed“, „Elevant“; J. Jaik, „Kaarnakivi“; H. Jõgisalu, „Nõiutud allikas“, „Suutäis soolast“; K. Kaldmaa, „Halb tüdruk on jumala hea olla“, „Lydia“; K. Kass, „Nõianeiu nõbinina“; M. Keränen, „Varastatud oranž jalgratas“ jt krimilood; A. Kivirähk, „Sirli, Siim ja saladused“; M. Loper, „Inglite linn“; J. Parijõgi, „Teraspoiss“; A. Pervik, „Arabella, mereröövli tütar“, P. Päär, „Õnneliku inimese särk“; „Kallis härra Q“; S. Rannamaa, „Kadri“; J. Rannap, „Koolilood“; E. Raud, „Lugu lendavate taldrikutega“, „Roostevaba mõök“; P. Raud, „Printsess Lulu ja härra Kere“, „Sanna ja salakütid“; R. Reinaus, „Kuidas mu isa endale uue naise sai“, „Nõidkapteni needus“,

A.Lindgren “Meisterdetektiiv Blomkvist”
S.Rannamaa”Kadri”
O.Luts “Kevade”, “Kapsapea”
R.Roht “Jutte loomadest” või mõni teine loomaraamat.
Jacobsson, Olsson “Berti päevik”
J.K.Rowling”Harry Potter ja tarkade kivi”
A.Kivirähk “Sirli, Siim ja saladused”
K.Kass “Nõianeiu Nõbinina”

„Maarius, maagia ja libahunt Liisi“; R. Roht, „Mäger Urask“; A. Saar, „Kuidas meil asjad käivad“, „Kuidas minust ei saanud kirjanikku“, „Õudne lugu“; J. Smuul, „Meremees Murka“; I. Soopan, „Kõik poisid ei saa suureks“; I. Tomusk, „Volli“ sari, „Ajaränduri“ sari; T. Toomet, „Vana aja koolilood“; A. Turovski, „Minu loomad“; J. Tuulik, „Vares“; M. Ulman, „Nukkude teater“, J. Vaiksoo, „King nr 39“ jt sarja raamatud; vm.

Maailmakirjandus: J. M. Barrie, „Peeter Paan“; J. Barrowman, C. Barrowman, „Õõnsa Maa saladus“; L. F. Baum, „Võlur Oz“; H. Burnett, „Väike printsess“, „Väike lord Fauntleroy“; C. Cassidy, „Pöörane“; C. Dickens, „Oliver Twisti seiklused“; G. Durrell, „Minu pere ja muud loomad“; N. R. Gaiman, „Kalmisturaamat“; A. Gavalda „35 kilo lootust“; E. Ibbotson „Reis Merejõeale“; L. St John, „Valge kaelkirjak“, „Delfiini laul“; S. Kolu, „Rööbelite“ sari; J. Krüss. „Timm Thaler ehk Müüdü naer“; E. Kästner, „Veel üks Lotte“; A. Lindgren, „Kalle Blomkvist“, „Hulkur Rasmus“, „Röövlitütar Ronja“; U. K. Le Guin, „Meremaa võlur“; C. S. Lewis, „Lõvi, nõid ja

riidekapp” jm “Narnia” sari; H. Lofting, “Doktor Dolittle”; C. Nöstlinger, “Vahetuslaps”; K. May, “Winnetou”; F. Molnár, “Pál-tänava poisid”; J.-C. Mourlevat, “Ookeani kutse”; K. Ohlsson, „Klaaslapsed“, „Höbedapoiss“, „Kiviinglid“; S. Olsson, A. Jacobsson, “Berti päevik”; R. J. Palacio, “Ime”; M. Parr, “Vilgukivioru Tonje”; E. H. Porter, „Pollyanna“; T. Pratchett, “Kettamaailma” sari; O. Preussler, “Krabat”; G. Rodari, “Cipollino seiklused”; J. K. Rowling, “Harry Potteri” sari; A. M. G. Schmidt, „A nagu Aabel“, “Miisu“; V. Schwab. „Kummituste linn“ jt sarja raamatud; J. Spinelli, “Tähetüdruk”; R. L. Stevenson, “Aarete saar”; C. R. Zafon, „Uduprints“; J. Till, „Charlie” sari; J. R. R. Tolkien, “Kääbik”; Maria Turtschaninoff, „Maresi. Punase kloostri kroonikad“; M. Twain, „Tom Sawyeri seiklused“; J. Vilè, „Siberi haiku“; vm.

Näitekirjandus: O. Luts “Kapsapea”; M. Ulman, “Kohkumatud lapsehoidjad” vm.

Pärimus: valik eesti ja teiste rahvaste muistendeid ja muinasjutte;

<p>mõistatusi, kõnekäände ja vanasõnu; valik vanakreeka müüte; E. Raud, "Kalevipoeg"; M. Haavio, "Kalevala"; vm.</p>			
<p>KLASS: VI</p>		<p>TUNDIDE ARV:</p>	
<p>ÕPPESISU (teemad, põhimõisted 6. KLASSI KIRJANDUS)</p>	<p>TUNDI DE ARV 105 TUNDI</p>	<p>ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)</p>	<p>ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)</p>
<p>Kirjandustekstide valik ja lugemine</p> <p>Loeb vähemalt kaheksa laste- ja noortekirjanduse tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist.</p> <p>Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine ning lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost; 2) loeb ladiusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist; 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri; 	

<p>Lugemise mõistmine. Aktiivne ja tõhus (üle)lugemine. Lugemise eesmärgistamine. Süvenenud ja ülelibisev lugemine. Lugemistehnika arendamine: häälega ja hääleta lugemine, pauside ja intonatsiooni jälgimine. Lugemiskiiruse valimine vastavalt võimetele ja tekstile. Oma lugemise jälgimine ja lugemisokuse hindamine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.</p>		<p>7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri; 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeoleu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust; 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte; 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;</p>	<p>FILMIMUUSEUMI KÜLASTAMINE Tallinnas</p>
<p>ÕPPESISU (teemad, põhimõisted 7. KLASSI KIRJANDUS)</p>	<p>TUNDI DE ARV</p> <p>105 TUNDI</p>	<p>ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)</p>	<p>ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)</p>

<p>Loeb vähemalt kaksteist tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Lugemine toetab õppekava läbivate teemade käsitlemist ning üld- ja valdkonnapädevuste kujundamist. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.</p>		<p>1.) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;</p> <p>2) loeb ladiusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti</p>	
--	--	--	--

<p>Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt. Lugemisstrateegiad ja lugemisprotsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoscuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine. Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat. Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad. Kultuuri- ja kirjandusteadmised Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegendid. Kohanimed folklooris. Eesti kirjanike muuseumid. Rahvaluule tunnusjooni.</p>	<p>liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoscust ning juhib oma lugemisprotsessi;</p> <p>3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aine- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;</p> <p>4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;</p> <p>5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;</p> <p>6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;</p> <p>7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;</p> <p>8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;</p> <p>9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;</p> <p>10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide,</p>	<p>Rakvere Linnaraamatukogu külastamine</p>
--	---	---

<p>Rahvaluuležanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Muinasjutu liigid ja tunnused. Kõnekäänud ja vanasõnad. Naljandid ja anekdoodid. Tänapäevafolkloor, selle kogumine ja kogemine. Rahvaluule andmebaasid. Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Näitleja ja tema roll. Monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poetika eritlemine. Eesti teatri sünnilugu ja nüüdsteater. Eesti teatritega tutvumine. Kirjandusteose ekraniseering . Mängu- ja dokumentaalfilmid. Filmikunsti väljendusvahendid: kaader ja plaan, valgus, värv ja heli. Stsenarium. Montaaž. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteose ja filmi kompositsioon. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine. Kirjandus ja visuaalsed kunstid, nt koomiks, graafiline romaan, ühismeediale. Küllukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja draamatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused. Ulme- ja krimiromaani tunnused. Reisikiri ja elulooraamat. Lüüriku luule põhitunnused.</p>	<p>põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;</p> <p>12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;</p> <p>13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;</p> <p>14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujud, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;</p> <p>15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;</p> <p>16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;</p> <p>17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;</p> <p>18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;</p>	<p>Lõiming muusikaõpetusega</p>
--	--	---------------------------------

Ballaad, sonett, haiku ja ood luules.
Vabavärsiline luule. Piltluule.
Ühismeedia- ja räpluule.
Nüüdisluule vormid ja žanrid.
Komöödia, tragöödia ja draama
tunnused. Mõisted: algriim,
arvustus, ballaad, biograafia,
draama, dramaatika, eepika, eepos,
haiku, isikustamine, jutustus,
komöödia, kordus, kõnekäänd,
lõppriim, lüürika, metafoor,
muinasjutt, muistend, mõistatus,
müüt, novell, ood, parallelism,
regivärss, reisikiri, romaan, siire,
sonett, žanr, tragöödia, vabavärss,
vanasõna. Teksti analüüs ja
tõlgendamine Teksti
mitmetähenduslikkuse mõistmine.
Teksti põhjal eri tüüpi küsimuste
koostamine. Küsimustele vastamine
tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega.
Teksti kavastamine: kavapunktid
väitlausete ja märksõnadena. Teksti
põhjal kokkuvõtte tegemine. Teose
teemade ja probleemide
sõnastamine, nende üle arutlemine.
Pöördeliste sündmuste leidmine.
Sündmuste põhjuse ja tagajärje
seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide
leidmine teosest, valiku
põhjendamine. Loetu seostamine
oma kogemuse ja tänapäeva
maailmaga. Kirjanduslik tegelane ja
selle prototüüp. Kirjanduslikud
tüüptegelased. Tegelase analüüs:
välimus, iseloom, hoiakud ja
käitumine, suhted teiste tegelastega.

19) koostab ja esitab loetud teose, mõne
kultuurinähtuse või oma
kultuurikogemuse põhjal ettekande,
kasutab selleks esitlustarkvara;

20) esitab (peast) luule-, proosa- või
draamateksti, taotleb esituse ladusust,
selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti
valikut, seletab selle tähendust;

21) kasutab tekstianalüüsis õigesti
kirjanduse põhimõisteid.

Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri teoste peategelaste võrdlemine. Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Miljöö kirjeldamine. Teose loomise kontekst. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tegelikkuse ja väljamõeldise suhted kirjandusteoses. Teksti kompositsioonialemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Kirjelduse eesmärk teoses. Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Iseenda kujundliku väljendusoskuse ja sõnavara hindamine ning arendamine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine. Luuleteksti väljendusvahendite ehk poetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse seostamine isikliku kogemusega. Luulekogu lugeminrjandus ja

fotograafia.			
--------------	--	--	--

KLASS: VII	TUNDIDE ARV:
-------------------	---------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted 8. KLASSI KIRJANDUS)	TUNDI DE ARV 105 TUNDI	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
---	--	--	--

<p>1.Õpilased jätkuvad arendada loomingulist lugemist erinevate kirjandusteoste žanrite kaudu o</p> <p>2.Õpilased arendavad oma sõnavara, arendab suulist ja kirjaliku väljendusoskusi. o 3.Õpilased arenevad ilmekast lugemist kirjandusteoste lugemise kaudu o ‘</p> <p>4.Õpilased süvendavad oskused ümberjutustama üksikasjalikult, kokkuvõtlikult, valikuliselt, kommentaaridega, loomingulise ülesandega o Õpivad, kuidas töötada luuletekste. Õpivad neid pähe ning ilmekalt esitada o Jätkub õpilaste töö teksti lugemises, mõistmises ning tundmises o Õpilased arenevad oma vaimset kogemust ja maailma mitmekesisist läbi kirjanduse teoste lugemist ja analüüsimist o Õpilased</p>		<p>1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;</p> <p>2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisostkust ning juhib oma lugemisprotsessi;</p> <p>3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;</p> <p>4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust,</p>	
--	--	--	--

<p>õpivad mõista loetud teksti problemaatikat ning õpivad, kuidas analüüsida iseseisvalt kirjandusteost, tuginedes vajalike ajalookirjanduslikele ja teoreetilistele teadmistele o</p> <p>Õpilased laiendavad teadmisi lühikese ja üksikasjalikuma loetu teksti koostamisel o</p> <p>Õpilased arendavad oskusi kirjandi kirjutamisel loetu ja oma elukogemuse alusel o</p> <p>Laiendavad oma võimalusi informatsiooni otsimisel, kasutades erinevaid allikad o</p> <p>Õpilaste ringvaade arendamiseks kasutatakse erinevaid õpivõrme: raamatukogutunnid, projektitöö, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjandusega seotud paikadesse, kohtumised kirLugemine Kirjandusteoste analüüsimiseks õpilased õppivad erinevad lugemisviisi kasutada: aeglane või kommenteeriv lugemine, mis võimaldab üle minna teose kompositsiooni eri tasandite analüüsile proosatekstide ja luroeepiliste tekstide puhul.</p> <p>Õpilased peavad analüütiliselt suhtuda oma isiklikule lugemisele.</p> <p>2.3 Teksti ümberjutustamine</p> <p>Temaatika, kompositsiooni ja žanri struktuurilt lähtudes õpilased jätkuvad arendada oma oskusi ja teadmisi tekstide ümberjutustamisel kasutades erinevad ümberjutustamise viise. Õpilased</p>	<p>väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;</p> <p>5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;</p> <p>6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;</p> <p>7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;</p> <p>8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;</p> <p>9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;</p> <p>10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>11) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;</p> <p>12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;</p> <p>13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet</p>	
---	--	--

<p>õppivad seostada jutustamise protsessis omavahel kahe või mitme teksti erinevaid elemente. Tahtsamad on jargmised umberjutustamise viisid: üksikasjaline, üldistav, fragmentaarne, varem etteantud põhimõttel. Vastavalt oma isiklikule suhtumisele õpilane õpib esitada ja kaitsta oma seisukohti analüütiliste operatsioonide kaudu. Õppivad loetud teksti umberjutustada vastavalt selle loogilisel struktuuril – konkreetsuse astmel. 2.4 Teksti mõistmine, analüüs ja interpretatsioon Teksti töötades õpilased jätkuvad arendada oskused, mis on vajalikud teksti mõistmiseks: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljeseelgitamine, autoripositsiooni määramine jm). Õppides diskuteerida õpilastelt nõutakse oma isikliku arvamust väljendada loetud teksti kohta, suuta argumenteerida ning kaitsta oma seisukohti, tuues näited teosest. Õpilased peavad rakendada analüüsi ja interpreteerimismeetodeid (teose liigendamine, plaanide koostamine, erinevate süžeealiste fragmentide selgitamine, plaanide koostamine, episoodide valimine) teose erinevate süžeealiste funktsioonidega (kirjeldus, portreeline või psühholoogiline karakteristika, monoloogid ja dioloogid). Õpilased õppivad kuidas määrata loetud teksti</p>	<p>tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;</p> <p>14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;</p> <p>15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;</p> <p>16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;</p> <p>17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistuspõhiseid;</p> <p>18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;</p> <p>19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;</p> <p>20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;</p> <p>21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	
---	---	--

põhiprobleeme ja ideid ajalooliskirjandusliku lähenemise elementidega ning arutlevad nende kohta teiste õpilastega. Õpilased arenendavad oma teadmised kirjanduse struktuuri valdkonnas, uurivad teksti kui kunstliku tervikut. Nad tutvuvad oluliste kirjandussuundadega ning õpivad loetud teosed seostada neid teatud suundadega. 2.5 Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees Õpilased õpivad seostada tänapäeva probleemid küsimustega, millised autor püstitab oma teoses. Lisaks peavad nad suutma oma seisukohti väljendada ning seostada püstitud probleemi tänapäeva ühiskonna probleemidega. Õpilased peavad oskama pöörata erilist tähelepanu loovtööle ja tegevusele nagu kirjandit, esinemine klassikaaslaste eest luuletuse või ümberjutustamise esitamisega, osalemine diskussioonides, sõna võtmine, ettevalmistamine ettekanneks, lugejapäeviku pidamine. Õpilased õpivad koostada oma tekste kasutades erinevaid žanre ja erinevad suunitlused.. Tekstiga töötades õpilased kasutavad teised kunstiliigi keeli. Pärast teksti töötamist õpilastest nõutakse oskus kirjutada jutustavaid ja kirjeldavaid kirjandid, koostada temaatilised presentatsioonid ja kirjutada retsensioone lavastustele ja

filmidele, mis on loodud kirjandusteoste alusel 2.6 Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted Inimese isiksus on peamine loomingulise motestamise objekt kirjanduses. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus luurilisest kangelasest ja rolliluurikast, tegelane draamas). Luurilinekangelane, luuriline subjekt ja teised luuleteose tegelased. Antagonist ja protagonist. Autobiograafiline jutustus. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, valine. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase sužeealiste funktsioonide maaramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskone (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, koneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms. Draamateose tegelaste kujutamise isearasused. Moiste teose põhikonflikt, põhikonflikti olemuse maaramine (sotsiaalne, eetilise). Kirjandusteose sužee, sužee elemendid. Luuriline sužee,

selle spetsiifika. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Luhijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus. Proosaluuletus. Luuriline miniatuur. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik. Klassitsism Romantism Rahvusromantism Romantiline kangelane Realism kirjanduses Ekspressionism kirjanduses 2.7. Kirjandusteoste valik Tähelepanu on suunatud kirjandusteoste, ajaloolis-kirjanduslike ja kirjandusteoreetilistele teadmistele. Tundides käsitletakse vene, eesti ja väliskirjanike teosed vastavalt erinevate ajastute, kirjandusvoolude, eri liigide ja žanre. Arutletakse sobivad III kooliastmele teemasid ja probleeme. 2. 8 Peamised teemad ja probleemid arutlemiseks: Inimese kõlbelised kohustused. Halastuse ja kaastunde probleem. Tunde ja kohuse konflikt. Isikliku kolbelise valiku probleem. Kõlbelised ideaalid ja elutode. Isiksuse kõlbeline väärikus. Taiskasvanuks saamine. Sõbrad ja vaenlased. Enesetunnetuse esimesed kogemused. Alaealise suhted taiskasvanute ja eakaaslastega. Põlvkondade konflikt „Murdemomentide” tähendus inimese isiksuse ja iseloomu kujunemisel. Maailma tunnetamine kui katsumus. Inimese vastutus

ümbritsevate ees. Pideva enesekasvatuse vajadus. Peresisesed suhted. Perefond kui tõeliste inimlike väärtuste keskpunkt. Isiksus ja ajastu. Inimese vastutus maailma eest, milles ta elab. Isiksuse sotsiaalsed hüpostaasid. Patriotism ja vabadusearmastus. „Oma” ja „võõra” kokkupõrge. Ajatud kõlbelised väärtused. Looming kui maailma umberkujundamise viis. Lüüriline teos kui isikliku maailmapildi peegeldus. Lüüriline kangelane – poeedi „teisik”. Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted. Mina kui Eesti ühiskonna taisväärtuslik liige; minu päritolu; mineviku, oleviku ja tuleviku seosed minu elus. Ajalooline mälu. Suhted teiste rahvustega. Sallivus ja austus teise vastu kui rahvusvaheliste kontaktide alus. Keskkond ja jätkusuutlik areng. Keskkonnakaitse ülemaailmsed probleemid. Inimene ja loodusmaailm. Säästva ja austava suhtumise vajalikkus elusasse ja elutusse loodusesse. Looduslik tasakaal. Loodus kui üks inimelu kõrgemaid väärtusi. Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon. Teabe otsimise ja edastamise võimalused tänapäeval. Veebiressursid kui teabeallikas ja silmaringi laiendamise viis. Internet kui võimalike ohtude allikas. Kino ja fotograafia kui ajaloo

jäädvustamise viisid. 2.9 Teoseid terviklikuks lugemiseks, millest 12 teost peab õpilane läbi lugeda. Janike ja tõlkijatega			
---	--	--	--

KLASS: IX	TUNDIDE ARV:
------------------	---------------------

ÕPPESISU (teemad, põhimõisted 8. KLASSI KIRJANDUS)	TUNDI DE ARV	ÕPITULEMUSED (õpetaja teeb valiku kooliastme õpitulemustest selle klassi jaoks)	ÕPPETEGEVUSED (lõimingud teiste õppeainetega, praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm. Mis tegevused aitavad saavutada õpitulemusi?)
	105 TUNDI		

LUGEMINE LUGEMINE Erinevate lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine. On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat		<p>1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;</p> <p>2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;</p> <p>3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aine- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab</p>	
---	--	--	--

<p>tervikteost (raamatut); loeb eakohast erizhanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.</p> <p>JUTUSTAMINE JUTUSTAMINE Loo jutustamine: jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või erinevat liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.</p> <p>Tutvumine elektroonilise meedia (raadio, televisioon, internet) erinevate jutustamisviisidega. Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni. TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega või oma arvamusega, toetumata tekstile. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Konspekti koostamine. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose</p>	<p>teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;</p> <p>4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;</p> <p>5) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast;</p> <p>6) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes;</p> <p>7) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;</p> <p>8) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;</p> <p>9) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;</p> <p>10) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;</p> <p>11) teeb kokkuvõtte teose süžee, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;</p>	
---	--	--

<p>sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine, Vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute 9.klass Kirjandus põhjendamise ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ja valiku põhjendamine. Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahendus e seoste üle arutlemine. Loetu põhjal järelduste tegemine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused.</p>		<p>12) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;</p> <p>13) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;</p> <p>14) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;</p> <p>15) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;</p> <p>16) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;</p> <p>17) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;</p> <p>18) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;</p> <p>19) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;</p> <p>20) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust,</p>	
--	--	--	--

<p>Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega või oma arvamusega, toetumata tekstile. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Konspekti koostamine. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ja valiku põhjendamine. Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahendus e seoste üle arutlemine. Loetu põhjal järelduste tegemine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse, ellipsi ja inversiooni tundmine ja kasutamine. Sümbolite seletamine. Allegooria ja allteksti mõistmine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine.</p>		<p>selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust; 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	
--	--	--	--

